

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-01-12

Ärende
TN 2025-1243

Handläggare
Johan Nordenblank
johan.nordenblank@regionstockholm.se

Trafiknämnden
2026-02-18

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Svar på skrivelse från Anna Sehlin (V) och Lina El Yafi (V) angående busstrafikens ohållbara arbetsförhållanden

Förslag till beslut

Trafiknämnden beslutar följande.

- Skrivelse gällande busstrafikens ohållbara arbetsförhållanden av Anna Sehlin (V) och Lina El Yafi (V) anses besvarad med hänvisning till vad som anges i förvaltningschefens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

I ärendet ges svar på Anna Sehlin (V) och Lina El Yafis (V) frågor angående vilken dialog trafikförvaltningen har med operatörerna gällande en god arbetsmiljö för operatörernas anställda, vilken dialog trafikförvaltningen har med operatörerna för att säkerställa att kvalitén och säkerheten för trafikanterna är tillfredsställande samt hur trafikförvaltningen arbetar för att skrivningarna i den nya policyn och riktlinjerna rörande inköp och hållbarhet, som Region Stockholm beslutade i januari 2025, ska gälla i nuvarande trafikavtal och avtal i framtida upphandlingar.

Förvaltningens förslag och motivering

Trafikförvaltningen delar uppfattningen att busstrafiken ska vara säker, pålitlig och hålla hög kvalitet, samt att arbetsmiljön ska vara god för samtliga som arbetar inom kollektivtrafiken.

I samtliga nu gällande samt upphandlade uppdragsavtal för busstrafik är det trafikutövarna som är arbetsgivare för den personal som är verksam inom

respektive uppdrag. Detta innebär att trafikutövarna har det övergripande arbetsmiljöansvaret och ansvarar för att systematiskt planera, leda och kontrollera sin verksamhet för att löpande och förebyggande säkerställa en trygg och säker arbetsmiljö inom SL-trafiken.

I uppdragsavtalen ställs även krav på att gällande rätt ska följas. Detta innebär bland annat att trafikutövarna alltid ska utföra uppdragen i enlighet med gällande lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter, inklusive Arbetsmiljölagen (AML) och lagen om medbestämmande i arbetslivet (MBL).

Samtliga trafikutövare inom busstrafiken omfattas i dag av kollektivavtal. Vid varje upphandling av busstrafik genomförs dessutom en så kallad behövlighetsbedömning. Denna innebär att trafikförvaltningen, i de fall kollektivavtal saknas, kan ställa kollektivavtalsliknande krav avseende lön, semester och arbetstid. Ett sådant förfarande tillämpas bland annat inom taxiavtalen.

Vidare har regionens inköbspolicy stärkts i syfte att ytterligare säkerställa goda arbetsvillkor och en trygg arbetsmiljö, bland annat genom skärpta krav i upphandlingar och prioriterad uppföljning i branscher med kända risker eller vid misstanke om brister.

Trafikförvaltningen lämnar nedan förslag till svar på de frågor som ställs i skrivelsen.

1. *Har trafikförvaltningen en dialog och säkerställer att operatören arbetar för att garantera en god arbetsmiljö för dom anställda?*

Trafikförvaltningen saknar arbetsmiljöansvar för den personal som är anställd hos trafikutövarna inom busstrafiken. Dialog kring arbetsmiljön hos trafikutövarna förs dock löpande eftersom arbetsmiljön ofta har en direkt påverkan på den totala trafikleveransen.

Trafikförvaltningen följer även upp den SMAK-plan som trafikutövarna enligt flertalet uppdragsavtal ska upprätta. SMAK-planen, som är specifik för respektive uppdrag, syftar till att konkretisera uppdragsavtalens krav avseende säkerhet, miljö, arbetsmiljö och kvalitet. I planen redogör trafikutövarna för hur dessa krav ska efterlevas samt hur verksamheten planeras, leds, kontrolleras,

följs upp, utvärderas och fortlöpande förbättras. Trafikförvaltningen kan vid behov genomföra revisioner av trafikutövarnas SMAK-planer.

Nyligen har uppstartsrevisioner genomförts för uppdragsavtalen E36C och E37C, i samband med vilka trafikutövarens SMAK-plan granskades. Under 2026 kommer även en uppstartsrevision för E45HN att genomföras.

2. Har trafikförvaltningen en dialog med operatören för att säkerställa att kvalitén och säkerheten för trafikanterna är tillfredställande?

Trafikförvaltningen genomför löpande affärs- och förvaltningsmöten med trafikutövarna avseende kvalitet, säkerhet samt flera andra förvaltningsområden, vanligtvis på månadsbasis. Syftet med dessa möten är att följa upp trafikutövarnas uppfyllelse av ställda krav. Därutöver genomförs regelbundna, incitamentsgrundande kundundersökningar avseende resenärernas upplevda kvalitet på busstrafiken inom SL-området.

3. Hur arbetar förvaltningen för att skrivningarna i policyn och riktlinjer för inköp ska gälla i nuvarande trafikavtal och avtal i framtida upphandlingar?

Samtliga trafikutövarare inom busstrafiken ska ha kännedom om och arbeta i enlighet med Region Stockholms och trafikförvaltningens policys och riktlinjer. I de senast upphandlade uppdragsavtalen för busstrafik E45HN, E45T, E46, E47 och E48, vilka även omfattar Haninge kommun, har trafikförvaltningen även vidareutvecklat kravställningen samt kraven på rapportering avseende arbetsmiljöfrågor.

I dessa avtal ställs numera krav på att trafikutövaren bland annat ska:

- eftersträva anställningsvillkor för bussförare och servicepersonal som medverkar till yrkesstolthet och vilja att stanna kvar i yrket samt bidra till kollektivtrafikens utveckling.
- i sin personalpolitik arbeta aktivt för en attraktiv arbetsplats, eftersträva låg personalomsättning och låg sjukfrånvaro hos bussförare och servicepersonal.
- eftersträva en så jämn köns- respektive åldersfördelning som möjligt hos bussförare och servicepersonal.
- eftersträva en kulturell mångfald (som motsvarar mångfaldens struktur inom Stockholmsregionen) hos bussförare och servicepersonal.

Dessutom ställs krav på att fastställande av schema/arbetspass bör ske i samråd med anställda och berörda personalrepresentanter samt att ett fungerande arbetsmiljöarbete är avgörande för att främja god hälsa och förebygga orsaker till ohälsa på jobbet. Det är arbetsgivarens ansvar att arbetsmiljön är god och att ingen blir sjuk, skadar sig eller avlider på grund av sitt arbete.

Trafikutövaren ska även på trafikförvaltningens anmodan kunna påvisa hur trafikutövaren systematiskt arbetar med ovan frågeställningar samt resultat från det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Angående rapportering ska trafikutövaren kvartalsvis rapportera:

- personalomsättning per personalkategori.
- sjukfrånvaro per personalkategori.
- attraktiv arbetsgivare (trivsel) per personalkategori.
- andel kvinnor och män per personalkategori.
- åldersfördelning per personalkategori.

De arbetsrättsliga och sociala krav som införts i uppdragsavtalen E45HN, E45T, E46, E47 och E48, tillsammans med den tillhörande rapporteringen, ger trafikförvaltningen bättre möjligheter att följa upp trafikutövarnas arbete inom dessa områden. Kraven ger också tillräcklig insyn för att trafikförvaltningen ska kunna begära in relevant information och aktivt förvalta och utmana uppdragen. Detta medför i sin tur en ökad kunskap om de utmaningar som finns samt en tydligare redovisning av trafikutövarnas utveckling och framsteg

För att stärka förståelsen för och kunna följa upp hur trafikutövarna fullgör sitt helhetsansvar genomför trafikförvaltningen fler återkommande verksamhetsbesök. Exempelvis hålls vissa förvaltningsmöten och möten om vinterplanering i trafikutövarnas depåer. Därutöver utförs både planerade och oplanerade inspektioner för att kontrollera efterlevnaden av ställda krav, bland annat avseende fordon.

Skickas till

-

Trafikförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-01-12Ärende
TN 2025-1243Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)Erik Norling
FörvaltningschefJohan Nordenblank
Trafikdirektör

Trafikförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-01-12Ärende
TN 2025-1243Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

1 (1)

SKRIVELSE
2025-11-25

Trafiknämnden

Angående busstrafikens ohållbara arbetsförhållanden

Det har varit många rapporter på senaste tiden om ohållbara arbetsförhållanden för bussförare anställda hos Nobina. Arbetsförhållanden som i förlängningen påverkar trafiken och drabbar trafikanterna.

TV4 rapporterade tidigare i höst, den 27 september, om arbetsförhållandena på Nobina i södra Stockholm. Bussförarna vittnade om scheman som försvårar återhämtning och arbetsförhållanden så pressade att de utgör en risk för liv och hälsa. De små marginalerna i körschemat leder till konstanta förseningar och stress i försöken att köra i kapp förseningarna.

Tidningen Mitt i skrev den 20 november också om att flera busslinjer i Haninge under hösten har haft problem med förseningar, inställda avgångar och dålig information. Problemen började med Nobinas nya avtal i augusti. Trafikanter som intervjuas av Mitt i säger att dom får ta bilen allt oftare då busstrafiken inte är pålitlig. Bakgrunden till kaoset är återigen scheman och turer som inte stämmer överens med verkligheten. Resenärer har upplevt hur problemen skapar en stressig situation för förarna, och en resenär har gjort en anmälan till arbetsmiljöverket.

Vänsterpartiet uttryckte en stor oro när avtalet tilldelades, i april 2024, för att det låga anbudspriset skulle gå ut över personalens arbetsvillkor och kvalitén i leveransen.

Region Stockholm beslutade i januari 2025 om den nya policy och riktlinjer för inköp. Där finns nya skrivningar om hållbarhet. Det står att bland annat att "det ska säkerställas att leverantören garanterar en god arbetsmiljö för sina anställda i nivå med svensk lagstiftning".

Med hänvisning till ovanstående vill vi ha svar på följande frågor:

1. Har trafikförvaltningen en dialog och säkerställer att operatören arbetar för att garantera en god arbetsmiljö för dom anställda?
2. Har trafikförvaltningen en dialog med operatören för att säkerställa att kvalitén och säkerheten för trafikanterna är tillfredställande?
3. Hur arbetar förvaltningen för att skrivningarna i policyn och riktlinjer för inköp ska gälla i nuvarande trafikavtal och avtal i framtida upphandlingar?

Anna Sehlin & Lina El Yafi, Vänsterpartiet